

Обряди, звичаї, характерні тільки для району

Найдавніша форма духовної культури народу, це звичаї та обряди.

Кожна нація і кожний народ, має свої звичаї. Вони народжуються разом з народом і передаються з покоління в покоління.

Обряд – це дійства приурочені до відзначення найбільш важливих подій.

Є два види обрядовості – родинна та календарно-побутова.

Весільна обрядовість.

З давніх – давен одруження завжди було однією з найурочистіших, найбільш хвилюючих подій у житті людини.

Традиційно українське весілля поділялося на три цикли: передвесільний, весільний і після весільний.

Передвесільна обрядовість включала: сватання, заручини, оглядини, благання короваю і дівич-вечір.

Заручини.

Сватання проводилося ввечері в суботу або в неділю. В буденний день у свати ніхто не ходив: вважалося, що для молодят, засватаних в будень, ніколи не буде просвітної години. Сватів засилали батьки жениха до тої дівки, яку він собі запримітив. Але й були поодинокі випадки, коли не дозволяли синові брати за дружину дівчину, яку він кохає. Це були справжні поліські драми, часто такі хлопці залишалися неодруженими все життя або тікали з дому в інші села і одружувались на першій – ліпшій дівчині.

У свати йшли рідні та хрещені батьки, дружок молодого та всі хатні жильці. Це міг бути хрещений батько або хтось із роду молодого, але обов'язково – щасливий молодий чоловік, який мах хорошу сімю. Свати брати із собою бутилу (пляшку) доброї горілки, в іншу бутилу насипали добірного зерна жита або пшениці, червоною стрічкою прив'язували до неї букетик зеленого барвінку. Все це разом із хлібиною клали в гарно оздоблений кошик і закривали вишитим рушником. Якщо господарі запрошували зайти до хати, то старший сват виймав із кошика хлібину на рушнику, бутилу із зерном і все це ставив на стіл. Лише після цього сватів запрошували до столу, подавали смачні закуски. Тоді старший сват виймав із кошика бутилу горілки, розливав її і частував всіх за столом. Випивши потроху цієї горілки, господарі цим самим показувала сватам, що вони раді їм, і починали ставити на стіл свою горілку. Дві сім'ї сиділи і, випиваючи, домовлялися, коли буде проводитися міра, весілля коли молодята підуть до сповіді. У свати брали дуже надійних людей,

які вміли випити, красномовно говорити і заспівати пісню «Ой, гороше, гороше, сіємо тебе хороше». По закінченню вечері свати обмінювались хлібом і бутил кою із зерном; тоді молода пов'язувала весь рід молодого рушниками. На цьому сватання закінчувалося.

Благання короваю – один з найпоширеніших весільних обрядів.

Коровайниці с.Каноничі

Головним є коровай, що виготовляється з дотриманням певного сценарію. Печуть коровай у п'ятницю або в суботу в домі молодої, або у родичів. Жінок, які печуть хліб, називають коровайницями. Кількість коровайниць непарна,

прикрашали свої голови барвінком та мили руки, у фартушках, запнуті квітчастими хустками.

Звичай виготовляти коровай спеціальне дерево с.Каноничі

Благання короваю с.Каноничі

Старша коровайниця:

- Благослови, мати, своєму дитяті коровай готувати.

(Мати виходить, прикрашає хустки кожної коровайниці квіткою, тричі цілує кожну).

- Благословляю вас, добрі люди. Та хай коровай добрий буде. Моїй доньці на щастя на долю.

(Коровайниці починають працювати і при цьому співають)

Ніхто не вгадає

Що в нашому коровайі

І мука пшенична

І вода кринична,

І сім кип яєчок.

Місили коровай, місили,
З трьох криниць носили;
Не так з криниць, як з ріки,
Замісили коровай навіки.

Рости короваю,
На столі широкий
А в печі, високий,
Бо в (ім'я) рід великий
То щоб стало обдарити.

Ой милий господарю,
Вчини свою славу;
Ми свою вчинили,
Коровай замісили
Ой десь подівся господар,
Ой нехай принесе пива жбан,
Нехай викупить коровай.

(Господар дає викуп).

Коровай є справжньою окрасою весільного столу як символ достатку і щастя, а наприкінці весілля його розподіляють між усіма присутніми.

Дуже поширеним є звичай виготовляти спеціальне дерево. Очищені гілочки вишні вмочають у круте тісто та запікають, а потім ще трохи просушують. Усі гілочки об'єднують в одне дерево та яскраво його прикрашають. Стоїть воно під час весілля на столі наречених. Ці гілочки наприкінці весілля також роздають.

Весільні пісні.

(Записані від Рижої Хавронії Петрівни с.Каноничі)

(Коровайниці ідуть пекти коровай).

Широкою та улицюю,
Тудою йшли коровайниці,

Несли воду, да криничною
Несли муку, да пшеничною,
Несли мед з ярових бджолок
Несли яйця з мартових курок.

(Хресна мати молодого місить тісто викладає у форму).

Рости, рости короваю із «божого раю»
На столі широкий, а в печі високий.
Бо наш рід великий
Щоб було всіх обділити.

(Вбирають коровай)

Ой, зелений да барвіночку,
Чого сидиш у затіночку
Ти такий зелененький
Як той (ім'я молодого) молоденький.

Короваю-раю я тебе вбираю,
То в шовк, то в барвінок,
То в зеленії квіти,
Щоб родилися діти.

Ой де ж тії ковалі живуть
Що золотії сокири кують
Треба піч рубати
Коровай виймати.

Коровайнички душки
Дайте подушки

Під припічком лягти
Корова стерегти.

Коровайниці п'яні
Все тісто покрали
Хто в міх, хто в кишеню
Дітям на вечерю.

(Співають на весіллі)

Цвіла, цвіла, да калинонька
На лютому морози
Стрічай, стрічай нас наша свахочко
Хоч на порози.

Знати сваточку, знати
Що з багатой хати
Сирами обклалася
Пирогами подпиралася.

Я в хлів не ходила
Корув не доїла
Сира не збирала
Дівкам не давала.

Ой свахочко, голубочко
Будьмо у злагоді
Пойдемо по ягоди
Будемо ягодки брати
Будем розмовляти.

Ой матьонко, до голубонько
Не пускай зятя в хату
Бо він з тебе накпица
Він тебе цілуватиме
Твою дочку забиратиме.

Пошла тещонька в комору
А зять місяцем за нею
Скажи, скажи моя тещонько
А чим будеш дарувати
Дарую зятю, дарую скриню
Перину готую
То я тобі моя тещонько
За це не подякую.

Обсипання

Гарний звичай зберігся в селах обсипати зерном молодих, щоб зернята доброти й поваги до хліба наповнювали їхні душі.

Кожне свято не обходиться без хліба. На Великдень паску несуть святити до церкви.

Хлібом ідуть вітати з новонародженою дитиною, ним батьки проводжають сина в армію, без нього не уявляють справжнього весілля.

Весілля в с.М.Телковичі

Обрядовий ансамбль с.Жовкині

Посідали старосточки . Сmt.Володимирець

Родини

На Поліссі завжди раділи появі новонародженого, а особливо первістка у молодої пари. Колись дітей народжували дома, роди приймали бабки-повитухи, які були в кожному селі. Крім повитухи, була ще присутня бабуся, її називали бабою

новонародженого.

Почесна баба завжди основний організатор і порадник при проведенні хрестин, святкуванні першого року від народження, а якщо вона доживала до весілля, то це була найповажніша особа серед усієї родини, їй дарували найдорожчі подарунки. В селі побутувало повір'я, що молода людина, на весіллі якої гуляє баба, буде дуже щасливою в житті.

Зразу ж по народженню дитини на вихідних вся родина батьків приходила на родини. На родини нікого персонально не запрошували, всі йшли самі, і було дуже негарно, якщо хтось із родичів не провідає породіллі, На родини іноді збиралося

мало не стільки людей, як на весілля. Хоч гостей і збиралося багато, але господарі особливо не готувалися: кожен ішов на родини зі своєю закускою. На родини можна було йти декілька разів, і людину, яка найбільше провідувала породіллю, вважають кращим другом сім'ї. Після хрестин на родини вже не ходили.

Хрестини

Після появи дитини на світ батьки стараються її якнайшвидше охрестити, дати ім'я. Хрещення вважається великим таїнством, яке позитивно впливає на дальший розвиток дитини. Дитину треба швидше охрестити, щоб до неї не приставали злі духи, щоб вона добре спала. Хрестини призначають на неділю, але дитину хрестять в суботу. На хрестини всіх родичів та кумів запрошують на неділю. Куми сідають на видному, почесному місці за столом, біля них найближчі родичі батьків, а далі всі запрошені гості. Хрестини закінчуються обов'язково завидна. Гості розходяться додому, дорогою співають пісень. По тому, як гості співають, перехожі люди оцінюють якість вгощання.

ПОСТРИЖИНИ – відзначення річниці від дня народження дитини. На цей ювілей запрошуються хресні батьки. Посеред хати стелиться кожух вовною догори, садять на нього хлопчика, а батько кидає на кожуха трохи грошей, щоб дитина багата й щаслива була. Названий батько вистригає своєму похресникові трохи волосся навхрест.

Поминальний обряд

Є традиційним і обряд поховання померлих. В кожному селі він проходить по своєму. Коли помирає людина, треба вчитати над ним 20 канонів. Це є обов'язковим правилом для всіх. Якщо ж цього не зробити, померлому на тому світі буде зле. Цей обряд багато в чому залежить від священника, і люди ніколи не перечили цьому.